

Informatienota voor de raad

Datum 6 september 2023

Openbaar

Onderwerp Rekenkameronderzoek 'Leren van stimuleren'
Versienummer 1.0

Portefeuillehouder Paul Guldemon
Informant Gerdien van der Zanden
Afdeling Regio Zwolle
Telefoon 06 10 08 67 64
Email G.van.der.Zanden@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 8.1.3 Regio Zwolle
Begroting wijzigen Nee
Dekking ten laste van -

Bijlagen 1. Onderzoeksrapport Rekenkamercommissie Zwolle 'Leren van stimuleren'.

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De reactie van het college van burgemeester en wethouders op het onderzoek van de Rekenkamercommissie Zwolle naar de regionale Human Capital Agenda regelingen Groei Vooruit en Upgrade jezelf voor deelnemers uit de gemeente Zwolle.

Datum 6 september 2023

Toelichting op het voorstel

Inleiding

De Rekenkamercommissie van de gemeente Zwolle heeft een onderzoek gedaan naar de regionale Human Capital Agenda regelingen Groei Vooruit en Upgrade jezelf voor deelnemers uit de gemeente Zwolle. Het rapport met de titel 'Leren van stimuleren' is in juli 2023 aangeboden aan de gemeenteraad.

Wij danken de Rekenkamercommissie voor het eindrapport en de daarin opgenomen aanbevelingen. Het college heeft met belangstelling kennisgenomen van de rapportage en de aanbevelingen. Deze nemen wij mee naar het Regio Zwolle bestuur, zodat zij op basis daarvan de regionale uitvoering van de Human Capital Agenda waar nodig verder kunnen aanscherpen namens alle partners.

SEOR heeft in opdracht van en in samenwerking met de Rekenkamercommissie het onderzoek uitgevoerd. De eindrapportage is als bijlage bijgevoegd. In deze nota treft u onze reactie op het rekenkamercommissierapport.

Kernboodschap

Gemeente Zwolle is 1 van de 21 deelnemende gemeenten aan de Human Capital Agenda (HCA) van Regio Zwolle. De huidige HCA-programmering loopt tot en met 31 december 2023 en door de regionale partners is de intentie uitgesproken om de programmering na 2023 voort te zetten. Dit was voor de Rekenkamercommissie van de gemeente Zwolle aanleiding om meer inzicht te verkrijgen in de stimuleringsregelingen voor een Leven Lang Ontwikkelen, specifiek voor deelnemers uit de gemeente Zwolle. Het gaat dan om de regelingen Groei Vooruit (voor inwoners) en Upgrade jezelf (voor werkgevers).

Het college heeft met belangstelling kennisgenomen van de rapportage en de aanbevelingen. Deze nemen wij mee naar het Regio Zwolle bestuur, zodat zij op basis daarvan de regionale uitvoering van de Human Capital Agenda waar nodig verder kunnen aanscherpen namens alle partners.

Toelichting

Context Human Capital Agenda Regio Zwolle

De Human Capital Agenda (HCA) Regio Zwolle is een arbeidsmarktprogrammering die tot 31 december 2023 namens 21 gemeenten in vier provincies wordt uitgevoerd door het Regio Zwolle bureau. De HCA Regio Zwolle is een programmering die bestaat uit verschillende onderdelen, te weten: a) stimuleringsregelingen gericht op Leven Lang Ontwikkelen van inwoners en werkgevers, b) sectorale samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid, c) een kennis- en onderzoeksprogramma genaamd KOERS en d) een communicatieaanpak gericht op bereiken en activeren van inwoners en werkgevers. Deze brede aanpak is gericht op de thema's beschikbaarheid, wendbaarheid en inclusiviteit.

Onderzoek van Right Marktonderzoek in aanloop naar de opstart van de HCA toonde aan dat 1 op de 3 regionale ondernemers niet kon groeien door een gebrek aan personeel, of aan passend geschoold personeel. Gecombineerd met het feit dat de Regio Zwolle een typische mkb-regio is waarbij 70% van de bedrijven niet meer dan 9 werknemers heeft en beperkte investeringsmiddelen voor dit thema tot hun beschikking heeft, maakt dat ondersteuning van werkgevers vormgegeven is. Daarnaast toonden de UWV-cijfers over arbeidsmarktkrapte aan dat Regio Zwolle de krapte niet geconcentreerd is in enkele sectoren, maar dat over de volle breedte van sectoren er sprake is van zeer hoge krapte. Dat onderstreepte de noodzaak van een generieke aanpak, aansluitend op het diverse economisch profiel.

Datum 6 september 2023

Groei Vooruit (voor inwoners) is in 2020 versneld geopend als antwoord op de verwachte coronainterslaggolf en is daarmee bewust breed toegankelijk voor alle sectoren vanwege de onvoorspelbaarheid van die situatie. Upgrade jezelf (voor werkgevers) is in 2019 opengesteld.

De HCA wordt gekarakteriseerd door een lerende aanpak: de verschillende programmaonderdelen worden periodiek extern gereviewd, onder andere door het lectoraat Leven Lang Ontwikkelen van Hogeschool Windesheim. Leerpunten uit die evaluaties zijn en worden gaandeweg geïmplementeerd in de aanpak, na besluitvorming door de Board Arbeidsmarkt (zie hieronder).

De regionale HCA valt onder de regie van het Regiobestuur van Regio Zwolle, waarin ondernemers, onderwijs, overheid en maatschappelijke partners vertegenwoordigd zijn. Voor het thema Arbeidsmarkt worden zij aangevuld met een Board Arbeidsmarkt, een tripartiet bestuurlijk overleg die - namens de aangesloten partners - besluit over het jaarlijkse uitvoeringsplan en bijbehorende begroting. In dit bestuurlijk overleg worden ook de uitkomsten van de reviews en onderzoeken besproken en naar aanleiding daarvan besloten tot aanpassing waar nodig. Deze werkwijze wordt sinds de start in 2019 gehanteerd. De huidige programmaperiode loopt tot en met 31 december 2023.

Het vervolg van deze nota is opgebouwd aan de hand van de diverse aanbevelingen.

Aanbeveling 1. Maak helder wat de doelstelling is van de scholingsregelingen

Aanbeveling 4. Zorg voor zorgvuldige documentatie van de onderbouwing van beleidskeuzes

Zoals hierboven beschreven bestaat de HCA uit meerdere programmaonderdelen, die allen ten dienste staan van de ambities *beschikbaarheid* (voldoende personeel), *wendbaarheid* (blijvend passend geschoold personeel) en *inclusiviteit* (iedereen verdient een gelijke kans op de arbeidsmarkt). Zo ook de stimuleringsregelingen Upgrade jezelf en Groei Vooruit. Daarmee zijn wij van mening dat de doelstellingen van het programma in brede zin bij aanvang van het programma bij de deelnemende partijen bekend waren en gedeeld werden. Waar nodig zullen voor de nieuwe programmaperiode doelstellingen aangescherpt verwoord worden.

Geen enkele wijziging in aanpak is genomen zonder instemming van de Board Arbeidsmarkt. Wel zullen wij het Regio Zwolle bureau verzoeken om aanvullende aandacht te besteden aan de verankering van tussentijdse wijzigingen in beleidsdocumenten.

Voor de beleidsperiode vanaf 2024 worden momenteel in de Board Arbeidsmarkt gesprekken gevoerd over de breedte van de aanpak in de nieuwe periode. Wij zullen deze aanbevelingen daar meegeven.

Aanbeveling 2. Overweeg om de scholingsregelingen meer of exclusief te richten op sectoren met de grootste arbeidsmarktkrapte

De kracht van de Human Capital Agenda Regio Zwolle is de sterke infrastructurele basis die is gecreëerd via de sectorale samenwerking. Hiervoor is bij aanvang bewust gekozen. In negen sectoren is geïnvesteerd in een actiegerichte samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid. Zij bepalen samen welke activiteiten nodig zijn binnen de kaders van beschikbaarheid, wendbaarheid, inclusie (en in toenemende mate ook sociale innovatie). Landelijk wordt de actiegerichtheid van deze sectorale samenwerking geroemd als voorbeeld van hoe thema's rond economie en arbeidsmarkt in samenhang opgepakt kunnen worden. Landelijke, provinciale of lokale initiatieven worden niet los georganiseerd, maar geïntegreerd in de sectorale samenwerking.

Vanwege de arbeidsmarktkrapte in alle sectoren is in de huidige regeling gekozen voor een brede scholingsregeling voor alle sectoren. Hierbij is het ook van belang om te beseffen dat in de

Datum 6 september 2023

beginperiode corona fors invloed heeft gehad op het programma. Gevreesd werd voor massaontslagen en baan zekerheid was in het gedrang. Een gevoel van noodzaak om te investeren in wendbaarheid en brede inzetbaarheid nam toe en investeringsmogelijkheden van ondernemers namen nog verder af. Na corona ontstonden weer gewijzigde perspectieven. Wij begrijpen in de huidige context de aanbeveling om te bezien of meer focus aangebracht moet worden in de selectie van sectoren. De overweging om regelingen exclusiever te richten zullen wij dan ook inbrengen in de regionale verkenning van de stimuleringsregelingen vanaf 2024.

Aanbeveling 3. Kijk kritisch naar het maximumbedrag van de inwonersregeling

De beide stimuleringsregelingen kennen andere voorwaarden, zoals beschreven in paragraaf 2.3 van het onderzoeksrapport. Groei Vooruit voor inwoners financiert tot maximaal € 5.000 en Upgrade jezelf cofinanciert tot maximaal € 2.500 per werknemer, € 20.000 per werkgever per kalenderjaar. De aanpak van de regionale Human Capital Agenda kenmerkt zich echter door financial engineering, wat betekent dat voor iedere inwoner of werkgever wordt gekeken wat er inhoudelijk nodig is en dat daarna vanuit het programmateam wordt beoordeeld welke dienstverlening en financiering passend is. Voor een Leven Lang Ontwikkelen zijn meer dan 70 regelingen (Europees, landelijk, provinciaal) beschikbaar, elk met eigen voorwaarden en doelgroepen. Pas als geen van die regelingen passend is gebleken, wordt financiering vanuit Groei Vooruit of Upgrade jezelf verkend.

Op basis van ervaringen in de afgelopen programmaperiode wordt verkend wat het optimale maximale bedrag per aanvraag kan zijn vanaf 1 januari 2024. Bij deze te maken afwegingen wordt rekening gehouden met onder andere het gemiddelde aangevraagde subsidiebedrag en ervaringen vanuit andere stimuleringsregelingen, zoals bijvoorbeeld landelijk het STAP-budget waarbij € 1.000 als suboptimaal werd ervaren voor de geformuleerde doelstellingen. Los van de hoogte van de financiering blijft de insteek binnen Regio Zwolle dat het niet enkel gaat om financiering, maar juist ook om de combinatie van begeleiding en financiering. Deze brede ondersteuning is bedoeld ter ondersteuning van om-, her- en bijscholing gericht op verstevigen van ieders arbeidsmarktpositie.

Aanbeveling 5. Zet in regionaal verband in op nader onderzoek naar beide regelingen.

De HCA kenmerkt zich zoals eerder genoemd door een lerende aanpak, waarvan de uitkomsten beschikbaar zijn voor alle deelnemende partners. Jaarlijks vinden diverse reviews, onderzoeken en verdiepende studies plaats. Denk hierbij aan het jaarlijkse onderzoek door het lectoraat Leven Lang Ontwikkelen van de Hogeschool Windesheim. Zij hebben bijvoorbeeld recent een onderzoek uitgevoerd naar Upgrade Jezelf, waar onder andere positieve resultaten uit naar voren kwamen op gebied van additionaliteit, creatie van leerculturen binnen ondernemingen en leerpunten ten behoeve van het aanvraagproces.

De huidige ambities van de Human Capital Agenda Regio Zwolle zijn gericht op beschikbaarheid, wendbaarheid en inclusiviteit. Dit gaat over de mate waarin inwoners en werkgevers investeren in scholing als onderdeel van de versterking van de positie van de werknemer op de arbeidsmarkt. Wij lezen dat de Rekenkamercommissie meer de nadruk legt op het versterken van de arbeidsmarktpositie met het doel om op termijn een andere baan te vinden. Dat is een doelopvatting die wij niet delen. Onze indicator voor een succesvolle aanpak is niet de mate waarin inwoners of werknemers een nieuwe baan hebben verkregen, maar de mate waarin zij investeren in het versterken van de eigen arbeidsmarktpositie. Dat hoeft niet noodzakelijkerwijze te leiden tot wisseling van baan, maar kan ook groei in de eigen functie betekenen of verbrede inzetbaarheid binnen de huidige organisatie. Een nader onderzoek naar het netto-effect qua arbeidsmarkteffecten zoals in dit onderzoek is uitgevoerd, is daarom niet voor de hand liggend in aanloop naar de nieuwe programmaperiode.

Datum 6 september 2023

Financiën

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolg

De Human Capital Agenda is een programma van Regio Zwolle, waar gemeente Zwolle één van de deelnemende partijen aan is. Wij zullen de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie Zwolle meenemen naar het Regio Zwolle bestuur, zodat zij op basis daarvan de regionale uitvoering van de Human Capital Agenda waar nodig verder kunnen aanscherpen in aanloop naar de nieuwe programmering vanaf 2024. In het kader van betrokkenheid van raden en staten bij het regionale programma zullen we ook bezien hoe we de inhoud van de nieuwe programmering delen met de raad.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer